T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/610
KARAR NO : 2025/149
KARAR TR : 03/02/2025

ÖZET: Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma sırasında suça konu eşyanın kaybolması nedeniyle oluşan maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B. A. İ. K. O. N. T. T. P. İ. İ. S. V. T. L. Ş.
Vekilleri: Av. Y. Y.
Av. H. K. A.
Av. K. T.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. B. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline ait plakalı araca, Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığının E.2019/95330 numaralı soruşturma dosyasında göçmen kaçakçılığı suçuna karıştığı iddiasıyla 13/12/2019 tarihinde el konulduğunu, aracın Doğanpınar Jandarma Karakol Komutanlığı tarafından Akmelek Otopark'ına yediemin olarak bırakıldığını, suça karıştığı iddia edilen araç ile alakalı soruşturma dosyasında 23/12/2019 tarihinde Gaziantep 8. Asliye Ceza Mahkemesinde dava açıldığını, Mahkemenin 17/03/2021 tarihli ve E.2019/877, K.2021/321 sayılı kararı ile aracın firma yetkilisine iadesine ve müsadereye yer olmadığına karar verildiğini, firma yetkilisince Doğanpınar Jandarma Karakol Komutanlığına aracının tam olarak yerini öğrenmek için gidildiğinde aracın yediemin olarak bırakılan Akmelek Otoparktan çalındığının öğrenildiğini, Lisanslı Yediemin Depoları Yönetmeliğinin 1. maddesine göre yediemin olarak lisans verme yetkisinin Adalet Bakanlığına ait olduğunu, aynı zamanda el koyma kararının da Cumhuriyet Savcılığınca verildiğini, bu sebeple meydana gelen zarardan Adalet Bakanlığı ile birlikte yediemin lisans sahibinin de müteselsil sorumlu olduğunu, müvekkiline ait çalınan arabanın maddi değerinin yaklaşık 180.000 TL olduğunu, aynı zamanda şirket arabasının bir suça karışmış olması sebebiyle bu durumun duyulmasıyla birlikte şirket sahibinin maddi ve manevi açıdan çok yıprandığını, müşteri kaybına uğradığını, saygınlığını yitirdiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 100 TL maddi tazminatın, dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Gaziantep 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/10/2023 tarih ve E.2022/284, K.2023/399 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle yargı yolu caiz olmadığından, davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hvoDvH4 - JVFdMCg - +ffVXly - K0kyUk= ile erişebilirsin

Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava savcılık kararı ile el koyma işleminin neticesinde işletme lisansı veren davalı bakanlığın da müteselsil sorumlu olduğu gerekçe gösterilerek, davacıya ait aracın lisanslı yediemin otoparkından çalınması neticesinde uğranılan zararın tazmini istemine yönelik olup, dava anlatımından talebin davalı idarenin iş ve işlemlerinden doğan bir eyleme dayalı (dava anlatımından denetim ve özen yükümlülüğünün ihmali) neticesinde uğranılan zararın tazmini isteminde bulunulduğundan 2577 sayılı yasanın 2.maddesi de gözetildiğinde idari yargının görevli olduğu anlaşılmakla, 114/1-b ve 115/1-2.maddeleri gereğince yargı yoluna yönelik dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: (yukarıda açıklanan gerekçelerle)

1-Dava konusu uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girdiği anlaşılmakla YARGI YOLU CAİZ OLMADIĞINDAN davanın USULDEN REDDİNE,..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Gaziantep 4. İdare Mahkemesi 30/10/2024 tarih ve E.2024/200 sayılı kararı** ile, adli yargının görev alanına giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığı sonucuna vararak, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Olayda, ceza soruşturması sırasında el konulan aracın yediemin otoparkından çalınmış olması nedeniyle maddi zararının karşılanması istemiyle işbu dava açılmış ise de; davaya konu aracın Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2019/95330 numaralı dosyasında yürütülen soruşturma kapsamında verilen talimat üzerine el konularak yediemin otoparkına çekildiği, bahse konu çalınma olayının da bu yargısal süreç içerisinde gerçekleştiği dikkate alındığında, davacı tarafından uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini isteminin dayanağının, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde düzenlenen "koruma tedbirleri" kapsamında olduğu ve aynı Kanun'un 142. maddesi hükmü uyarınca bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

5. Gaziantep 4. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

7. Anayasa'nın *"Temel hak ve hürriyetlerin korunması"* başlıklı 40. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hvoDvH4 - JVFdMCg - +ffVXly - K0kyUk= ile erişebilirsin

8. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma"* başlıklı 128. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"(1) Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait;*
> *a) Taşınmazlara,*
> *b) Kara, deniz veya hava ulaşım araçlarına,*
> *c) Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba,*
> *d) Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklara,*
> *e) Kıymetli evraka,*
> *f) Ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına,*
> *g) Kiralık kasa mevcutlarına,*
> *h) Diğer malvarlığı değerlerine,*
> *Elkonulabilir. Somut olarak belirlenen Bu taşınmaz, hak, alacak ve diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi, elkoyma işlemi yapılabilir*
> *...*
> *(4) Kara, deniz ve hava ulaşım araçları hakkında verilen elkoyma kararı, bu araçların kayıtlı bulunduğu sicile şerh verilmek suretiyle icra olunur.*
> *..."*

9. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat"* üst başlığı altında düzenlenen *"Tazminat istemi"* başlıklı 141. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *" (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;*
> *…..*
> *j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,*
> *...*
> *Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.*
> *(2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.*
> *(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir."*

10. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

> *" (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.*
> *(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.*
> *…."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hvoDvH4 - JVFdMCg - +ffVXly - K0kyUk= ile erişebilirsin

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/02/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, yargısal faaliyet niteliğindeki soruşturma sırasında el konulan aracın yediemin otoparkında çalınması nedeniyle, uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır

14. Anayasa'nın başlangıç kısmında öngörülen "*Kuvvetler ayrımı"* ilkesi ile yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "*idari işlemler"* kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "*yargısal işlemler"* nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

15. Dosyanın incelenmesinden, davacıya ait araca Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığının E.2019/95330 numaralı soruşturma dosyasında 13/12/2019 tarihinde göçmen kaçakçılığı suçuna karıştığı iddiasıyla el konulduğu, aracın yediemin olarak bırakıldığı yerden çalındığı, Gaziantep 8. Asliye Ceza Mahkemesinde suça karıştığı iddia edilen araç ile ilgili açılan davada aracın iadesine ve müsadereye yer olmadığına karar verildiği, yediemin olarak lisans verme yetkisinin Adalet Bakanlığına ait olduğundan bahisle, oluşan maddi zararın yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

16. Somut olayda, yargı faaliyeti kapsamındaki ceza soruşturması sırasında el konulan ve yediemin olarak bırakıldığı yerden çalınan araçtan kaynaklı tazmin isteminin dayanağının 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde düzenlenen *"koruma tedbirleri"* kapsamında olduğu ve aynı Kanun'un 142. maddesi hükmü uyarınca bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Gaziantep 4. İdare

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hvoDvH4 - JVFdMCg - +ffVXly - K0kyUk= ile erişebilirsin

Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Gaziantep 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/10/2023 tarih ve E.2022/284, K.2023/399 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 4. İdare Mahkemesinin başvurusunun *kabulü* ile Gaziantep 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/10/2023 tarih ve E.2022/284, K.2023/399 GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/02/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hvoDvH4 - JVFdMCg - +ffVXly - K0kyUk= ile erişebilirsin